

Kulturprogram för Lunds kommun 2024–2030

Beslutsinstans	Beslutsdatum	Giltighetstid	Diarienummer
Kommunfullmäktige	2023-12-12	2030	KS 2022/0410

Innehållsförteckning

1	Inledning	2
1.1	Om kulturprogrammet	2
1.2	Relaterade styrdokument i Lunds kommun	2
1.3	Genomförande, uppföljning och aktualisering.....	2
2	Programförklaring.....	3
2.1	Kultur Lund	3
2.2	Kulturprogrammets vägledande principer	4
3	Utvecklingsområden och mål	4
3.1	Demokrati och mångfald	5
3.2	Stärkt kulturell infrastruktur.....	7
3.3	Kulturell innovation – kreativ expansion.....	9

Omslagsbild: muralmålning (beskuren) 2021 av Ekta foto: Olof Nimar

1 Inledning

1.1 Om kulturprogrammet

Kulturprogrammet anger den strategiska inriktningen för arbetet med kultur i Lunds kommun under perioden 2024–2030. Programmet är ett av flera verktyg för att förverkliga och konkretisera Lunds kommuns vision, men det bidrar också till att förverkliga och konkretisera den nationella och regionala kulturpolitiken. Kulturprogrammet ska också vara vägledande i kommunens samverkan med aktörer utanför kommunens organisation, till exempel civilsamhälle, näringsliv och universitet. Tillsammans med nationella, regionala och övriga lokala styrdokument ska kulturprogrammet vara ett redskap för medarbetare, beslutsfattare och samverkanspartner i utvecklingen av kultur i Lunds kommun. Centralt för genomförandet är fortsatt dialog både inom den kommunala organisationen och med externa samverkanspartner.

1.2 Relaterade styrdokument i Lunds kommun

Det finns andra övergripande styrdokument i Lunds kommun som har beröringspunkter med kulturprogrammet. Framför allt gäller detta:

- Biblioteksprogram för Lunds kommun
- Idrottsprogram för Lunds kommun
- LundaEko. Lunds kommuns program för ekologisk hållbar utveckling
- Lund skapar framtidens evenemang och möten. Evenemangs- och mötesstrategi för Lunds kommun
- Lunds kommuns program för social hållbarhet (med tillhörande handlingsplaner som till exempel Handlingsplan för barnets bästa)
- Lunds kommuns översiktsplan
- Näringslivsprogram för Lunds kommun
- Ungdomsprogram för Lunds kommun

1.3 Genomförande, uppföljning och aktualisering

Lunds kommuns nämnder och styrelser är ansvariga för att genomföra och beakta de delar av programmets utvecklingsområden och mål som berör dem i den strategi- och planeringsprocess som resulterar i kommunens ekonomi- och verksamhetsplan (EVP). På detta sätt integreras programmet i verksamhetsplaneringen och kostnaderna för att uppnå målen i programmet kopplas till den interna budgetprocessen. Uppföljning av programmet sker inom ramen för kommunens ordinarie uppföljningsprocess. Som övergripande ansvarig för verksamhetsområdet ansvarar kultur- och fritidsnämnden för att genomföra dialog och aktiviteter med övriga nämnder och styrelser för

fördjupad samverkan. En aktualitetsprövning av programmet kommer att ske under 2027.

2 Programförklaring

Kulturprogrammet ska skapa möjligheter för alla i Lunds kommun att utöva aktiviteter, uppleva, uttrycka sig, utvecklas och umgås. Detta har ett egenvärde samtidigt som det skapar mervärden som livskvalitet, bildning, gemenskap, trygghet och ett demokratiskt samhälle. Lunds kommuns kultur- och fritidsliv ska präglas av delaktighet, inflytande och medskapande. Det ska vara tillgängligt för alla oavsett bakgrund och förutsättningar och vara långsiktigt hållbart, det vill säga tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina.

2.1 Kultur Lund

Kulturstaden Lund spänner bågen och siktar mot framtiden. Den långa traditionen, de starka institutionerna och alla kulturella tillgångar utgör ett fundament – men ingen garanti för framtiden. Garanten för en kommun som kan fortsätta stoltsera med sin bildningstradition, är ett fritt och starkt kulturliv. Ett kulturliv som både tillåts reagera och agera. Som får provocera och stryka både med- och motstånd. Ett kulturliv som ställer krav. Lunds kommun har förutsättningarna för att ställa sig bakom ett sådant kulturliv och skapa den kulturella infrastruktur som signalerar ett löfte om en god framtid. Kommunens förhållningssätt till kulturen ska vara att ge förutsättningar för att uppleva, utöva och utveckla kultur.

Upplevelseperspektivet sätter fokus på publiken. Staden behöver utställningsrum, konsertscener och rum för scenkonst. Det behöver finnas intima scener och stora scener, nischade och breda, flexibla och traditionsbundna. Kulturen ska också kunna upplevas utanför de för ändamålet dedikerade rummen. I mellanrummen, i stadsrummet och i det som möter lundabon i dess vardag.

Utövarperspektivet sätter fokus på lundabons möjligheter att uttrycka sig genom kultur. Vare sig det handlar om konstnärens möjligheter att leva på sitt skapande eller barnets rättighet att få använda alla sina sinnen i sin jakt på en egen identitet är det nödvändigt med både fysiska platser och generösa stödsystem för att möjliggöra människans kreativa potential.

Utvecklingsperspektivet handlar om att skapa förutsättningar för ett kulturliv i ständig förändring. Utveckling är också att anlägga ett

samhällsbärande perspektiv och se hur kommunen i sin utveckling av staden kan ta vara på de uttryck som finns.

Ett fritt och självständigt kulturliv ger Lunds kommun förutsättningar att i dialog och samspel skapa framtiden med kunskap, innovation och öppenhet.

2.2 Kulturprogrammets vägledande principer

Vidare utgår Lunds kommuns kulturpolitiska arbete från följande tre vägledande principer:

- **Kulturens egenvärde**
Kulturen har ett starkt egenvärde. Konstnärliga uttryck och kulturupplevelsen är mål i sig och behöver inte tillföra nytta till andra områden. Kultur kan *också* vara ett betydelsefullt verktyg för demokrati samt för social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet men det är viktigt att betona att det är i egenvärdet som Lunds kommuns kulturpolitik tar sin utgångspunkt.
- **Kulturens självständighet**
För att kulturella uttryck ska fungera som en kraft i demokratin och samhällsutvecklingen krävs kulturell frihet. Politiken fattar inte beslut om det konstnärliga innehållet utan skapar förutsättningar för konstnärlig och kulturell verksamhet. Det konstnärliga innehållet formas fritt av varje verksamhet, förening eller fristående kulturaktör.
- **Kommunens roll som möjliggörare**
Kommunens uppgift är att stödja och möjliggöra utövande och upplevelser av kulturell och konstnärlig verksamhet. Att göra kulturupplevelser tillgängliga i hela Lunds kommun, för alla som bor och verkar i kommunen samt att säkerställa att den offentligt finansierade kulturverksamheten innehåller en mångfald av kvaliteter.

3 Utvecklingsområden och mål

Under perioden 2024–2030 prioriterar Lunds kommun följande tre utvecklingsområden för kulturverksamheten:

- Demokrati och mångfald
- Stärkt kulturell infrastruktur
- Kulturell innovation – kreativ expansion

Varje utvecklingsområde är kopplat till ett mål.

3.1 Demokrati och mångfald

Konst och kultur har stor betydelse för att stärka och utveckla de demokratiska värden som vårt samhälle bygger på liksom att bidra till vår förståelse av världen och oss själva. Även när konsten och kulturen utmanar, provocerar eller kritiserar ska dess frihet försvaras. Lunds kommun ska vara en plats för den fria tanken och för det fria ordet, där kulturutövare och konstnärer kan verka fritt.

Lunds kommun präglas av kulturell och internationell mångfald. Här bor och verkar människor från i stort sett hela världen. Denna mångfald ska bejakas och återspeglas i ett dynamiskt och internationellt kulturliv. Kommunen ska säkerställa att det offentligt finansierade kulturutbudet ska innehålla bredd och spets och ha en variation av kvaliteter. Alla som bor och vistas i Lunds kommun ska ha lika förutsättningar att uppleva och utöva sin idé om kultur, genom hela livet.

Visionen för Lunds kommun är en plats där olikheter berikar och där människor fullt ut har möjlighet att vara sig själva. Kulturverksamheter ska verka för mångfald, ge nya förmågor ett forum, och vara en plats för kommunen att bibehålla utblicken mot omvärlden.

Det är viktigt att förstå att det finns betydande skillnader i människors kulturvanor och möjligheter att ta del av kultur. Det kan bero på faktorer som geografiskt avstånd, fysisk tillgänglighet, ovana eller ekonomiska förutsättningar. Kulturpolitiken ska bidra till att göra de offentligt finansierade kulturverksamheterna tillgängliga i hela kommunen. Det samlade utbudet ska vara så brett så att alla kan hitta något de finner angeläget och relevant. Samtidigt ska alla ha möjlighet att uppleva något nytt. Mötet med konst och kultur kan ske på olika sätt och på oväntade ställen.

Barns och ungdomars rätt till kultur är en prioriterad fråga i Lunds kommun, i såväl den regionala som i den nationella kulturpolitiken. Alla verksamheter för och med barn och ungdomar ska arbeta för att skapa strukturer för delaktighet i beslut som rör barn och unga själva. Den öppna kommunala barn- och ungdomsverksamheten ska ge unga förutsättningar att under trygga former och utifrån sina intressen och drivkrafter utveckla sitt eget skapande. Vid sidan av de kommunala verksamheterna erbjuder många fristående kulturaktörer möjligheter för barn och ungdomar att ta del av och utöva kultur.

Kulturverksamheterna i Lunds kommun tillhör lundaborna. Arbetet med kulturstöd, verksamhetsutveckling och utbyggnad av den kulturella infrastrukturen ska ske i dialog med lundaborna. Samtidigt ska behoven

för kommande generationer beaktas, och arbetet behöver därför präglas av en långsiktig strävan mot rik variation av kulturuttryck och kvaliteter.

Självorganisering av kulturverksamhet stöds av folkbildningen med studiecirkelar och arrangemang utifrån deltagarnas intressen. Studieförbunden ger både stöd till ungas självorganisering inom olika kulturformer och erbjuder äldre kreativa mötesplatser. Kulturens roll som en bärande kraft i den generella bildningen ökar samhällets motståndskraft mot antidemokratiska krafter. Kunskap, bildning och ett fritt och vitalt kulturliv fungerar stärkande för demokratin.

Relationen mellan människan och den byggda miljön formas i det offentliga rummet. I en god gestaltad livsmiljö är konst och kultur en integrerad del i samhällsbyggnadsutvecklingen, och fyller det offentliga rummet med såväl permanenta konstnärliga inslag som kulturupplevelser av tillfällig karaktär. Den offentliga konsten bidrar till ett gemensamt skapande av det offentliga rummet och Lunds kommuns identitet. För att ytterligare stärka den identiteten måste vi skapa plats för den lokala konsten i det offentliga rummet och därför säkerställa att konst från lundakonstnärer inkluderas när vi gör inköp av offentlig konst.

För att förstå samtiden och forma framtiden behöver vi känna till vår historia. Lunds kommun har ett rikt kulturarv och värdefulla kulturmiljöer. Kulturarvet ökar förståelsen för platsens identitet och det fortsatta arbetet ska bedrivas med öppenhet för olika perspektiv och förhållningssätt för att öka dess relevans och tillgänglighet för alla, oavsett bakgrund och förutsättningar. Mångfald ska därför prägla arbetet med kommunens kulturarv och kulturmiljöer. Kulturhistoriska avtryck som byggnader, platser och landskap ska vara en del av kulturen i nutiden. Nya och experimentella sätt att synlig- och levandegöra Lunds kommuns kulturarv i samtidskulturen ska utvecklas.

Mål: Kulturlivet i Lunds kommun ska präglas av en mångfald av uttryck och berättelser.

Utvecklingsområdet präglas av:

- ett särskilt fokus på barn och ungas rätt till kultur
- tillgängliggörande av kulturverksamheten för alla oavsett bakgrund eller förutsättningar
- främjande av en bred och rik variation av kulturuttryck och kvaliteter
- skapande av arenor för yttrandefrihet och samhällsdebatt

3.2 Stärkt kulturell infrastruktur

I Lunds kommun finns ett öppet och kreativt kulturklimat. Här finns experimentlusta och en vilja att upptäcka nytt. En stor del av kulturutbudet drivs och utvecklas av det fria kulturlivet och studentkulturen, som verkar sida vid sida med civilsamhället genom till exempel studieförbund, föreningar och ideella krafter. Även Lunds universitet, Svenska kyrkan och andra trossamfund är aktiva och tongivande kulturaktörer.

Att många starka aktörer redan finns i kommunen gör att Lunds kommuns roll som möjliggörare blir än viktigare. Kommunen ska säkerställa att den kulturella infrastrukturen ger förutsättningar för alla lundabor att uppleva, utöva och utveckla kultur. Infrastrukturen ska förstås som ett sammanhållet system av platser, lokaler, aktörer samt stöd- och samverkansformer. Den är ryggraden i den kulturverksamhet som finns i kommunen och byggs över lång tid och över flera mandatperioder.

Kommunen är, och ska fortsatt vara, en plantskola för ung kultur. För att kunna erbjuda och upprätthålla hög kvalitet, bredd och tillgänglighet i kulturverksamheter för barn och unga krävs prioriteringar i den lokala kulturpolitiken. Lunds kommun ska därför verka för en kulturell infrastruktur där de får utrymme att experimentera med och utveckla sina egna uttryck. En god samverkan mellan förvaltningar som bedriver verksamhet riktad till barn och unga är en förutsättning för att ge alla möjlighet att uppleva kultur och att utveckla sitt kulturutövande. Säkerställandet av ungas kulturproduktion och utveckling kräver nytänkande och mod att utmana rådande normer.

Att se kulturen som ett samhällsbyggnadselement, en naturlig och integrerad del av samhällsutvecklingen, är strategiskt viktigt för kulturlivets utveckling liksom för kommunens attraktivitet som bostads- och besöksort. I områden där kommunen växer och förtätas måste kulturen tidigt komma in i plan- och byggprocesser. Att på riktigt bereda plats för kultur i samhällsbygget innebär att redan i planeringsförutsättningarna fastställa vilka ytor och lokaler som ska skapas. Som dessutom både ekonomiskt, ytmässigt och i förhållande till placering i relation till annat kommer att vara möjliga att använda för en mångfald av kulturaktörer. Kulturverksamheter bullrar, kräver ytor, samlar ibland många människor på samma ställe och pågår under dygnets alla timmar. Lunds kommun ska sträva efter en kulturell infrastruktur som vågar testa nya grepp och ge plats även för det banbrytande. Ett rikt kulturliv skapar kvällsaktiva stadsdelar, det är i sig trygghetsskapande och bidrar till en levande stad. Den kulturella

infrastrukturen ska nyttjas effektivt hela dygnet, och utgå från att hela staden ska kunna leva, hela tiden.

I dialog mellan Lunds kommun, kulturaktörer och fastighetsägare behöver nya modeller för att tillgodose lokalbehov och långsiktig lokalförsörjning utvecklas. Kulturlivets särskilda förutsättningar behöver beaktas och bevakas för att kulturen ska kunna ta plats i samhällsutvecklingen utifrån sitt egenvärde.

Kommunens huvuduppdrag är att säkerställa ett rikt och varierat kulturutbud till invånarna, och detta förutsätter en väl fungerande konst- och konstnärspolitik. Utan kulturskapare finns ingen kultur. Det betyder att det i en kommun med levande kultur behöver finnas strategier för olika konstnärliga områden samt vara möjligt att leva på sitt skapande. För detta krävs ett relevant och uppdaterat kulturstöd. Kulturstödssystemet ska utifrån en helhetssyn sträva mot en mångfald av kvaliteter och uttryck. För att det ska fungera krävs ett aktivt uppsökande arbete och en vilja att förstå och lära känna nya uttryck och aktörer.

Kultur- och fritidsnämnden tillhandahåller lokaler, teknik och platser för arrangemang, konserter, utställningar, happenings och föreställningar. Särskilt angeläget för fortsatt utveckling är en långsiktig tillgång till fysiska mötesplatser, anpassade för nutidens och framtidens uttrycksformer. Platser och lokaler ska vara anpassade efter människors skiftande funktionsförmåga, språkkunskaper mm. Teknisk anpassning ska utgå från nya visnings- och uttrycksformer. Infrastrukturen för kulturlokaler såsom studior, ateljéer och verkstäder bidrar till nyskapande och kulturell hållbarhet.

Kommunens egna scener utgör en viktig del av den kulturella infrastrukturen. Dels som möjliga platser för att det lokala kulturlivet ska kunna möta publik. Men även som platser att genom aktiv programläggning och strategiska val av innehåll erbjuda lundaborna upplevelser som annars inte hade kommit till kommunen. Scenerna utgör då även en katalysator för nya uttryck inom scenkonsten och bidrar till utveckling och tillväxt inom ett bredare spektrum av genrer. I de många scenernas stad behöver det finnas en ambitiös variation av scener med olika publikkapacitet, olika förutsättningar för teknik och uttryck, och en variation av driftsformer, för att i framtiden på allvar kunna erbjuda ett rikt och varierat utbud.

Lunds kommun ansvarar för större årliga arrangemang med internationell höjd och förnyelse. Arrangemang i det offentliga rummet erbjuder lundabor och besökare mötesplatser och arenor för att utveckla,

utöva och uppleva kultur. Även tillfälliga festivaler, föreställningar och utställningar utgör värdefulla kontaktytor, liksom spontankulturella aktiviteter på gator och torg. Tillsammans med det lokala kulturlivet skapas ett rikare och mer varierat kulturutbud på offentliga platser i alla delar av kommunen.

Lunds kommun ska vidareutveckla strukturer för att synliggöra kulturaktiviteter som äger rum i kommunen, vilket underlättar för aktörer som vill satsa på att etablera verksamhet i den.

Mål: I Lunds kommun ska det skapas möjligheter för lundabor att uppleva, utveckla och utöva kultur på många olika sätt och på många olika platser.

Utvecklingsområdet präglas av:

- ett särskilt fokus på barn och ungas rätt till konst och kultur
- ett nära och långsiktigt samarbete mellan nämnder, kommunala bolag och det fria kulturlivet
- en väl fungerande konst- och konstnärspolitik
- god tillgång till ändamålsenliga och hållbara platser och rum med god geografisk spridning, som förändras i takt med befolkningens och samhällets behov

3.3 Kulturell innovation – kreativ expansion

Konsten och kulturen gör oss medvetna om vårt förhållande till oss själva och andra, världen och vår tid. Den har förmågan att beröra, ge oss nya perspektiv, skapa nya frågeställningar och ge oss möjligheter att få utforska genom flera olika sinnen. Vi lever i motsägelsefulla tider – orostecknen hopar sig samtidigt som det mesta ter sig som vanligt. På ett intellektuellt plan förstår vi att människan skapat den situation vi befinner oss i samtidigt som vi även vet att vi bär på dess lösning, nyckeln till förändring. Det är tydligt att enbart fakta inte får oss att ändra kurs, vi behöver bli berörda och känna att det finns hopp och mening. För att ta tillvara människans fulla kapacitet i en föränderlig tid behöver vi bejaka den existentiella hållbarheten genom att aktivt skapa förutsättningar för människor att skapa begriplighet och sammanhang även när tillvaron känns svår.

Inom kulturformerna kan vi hitta de kreativa lösningar som krävs för de utmaningar som väntar – här kan kulturen verka som en inkubator för just denna förmåga att tänka nyskapande och föreställa sig oväntade scenarier. Lunds kommun ska expandera möjligheterna för kreativitet – vilket är innovationens kärna. För att göra detta krävs ett lyssnande förhållningssätt, en radikal nyfikenhet och en öppenhet för att släppa in

kreativa förmågor i alla utvecklingsprocesser. Konsten och kulturen arbetar ständigt och medvetet med förnyelse, såväl när det gäller det konstnärliga innehållet som genom former att organisera och bedriva verksamhet. Den kan utmana invanda tankemönster och stimulera nya sätt att se, nya sätt att tänka och nya sätt att agera.

Kommunens unika koncentration av vetenskap, forskning och innovativa företag ger möjligheter att bygga broar till kulturaktörer som tänker utanför ramarna. En stärkt samverkan mellan Lunds kommun och Lunds universitet bidrar till att intensifiera samarbetet kring forskning och kunskapsutveckling inom konst- och kulturområdet, men även inom andra samhällssektorer. Kultur kan bidra till ökad kvalitet i exempelvis skolan och äldreomsorgen samt ge nya perspektiv i övergripande planerings- och utvecklingsprocesser.

Lunds kommun ska erbjuda ett dynamiskt stöd för experimentell kultur inom konst, kultur och innovation som gynnar föreningar, frilansare, konstnärer, semiprofessionella och studenter. Lunds kommun ska även beakta den mångfald av konstnärliga och kulturella uttryck som är under ständig utveckling, och ta emot samt aktivt söka förstå det som är ovant och främmande. Ett dynamiskt och föränderligt kulturliv förutsätter en öppenhet för att fler definitioner av kultur, som utmanar de traditionella, växer fram.

För en långsiktig och hållbar utveckling av kulturområdet i kommunen behöver hela kedjan i det kulturella ekosystemet ses som viktig. Från de grundläggande utbildningarna och barnets möjligheter att använda alla sina sinnen, till vidareutveckling genom både formellt och informellt lärande. Det ska vara möjligt att leva på sitt skapande, oavsett om det tar sig uttryck inom former som går att kapitalisera på en marknad eller i former som kräver ett offentligt stöd för att kunna utvecklas. Därför krävs kontinuerlig dialog i syfte att öka kunskapen om kulturutövares villkor och möjligheter att utvecklas i Lunds kommun.

Kulturella och kreativa näringar och sektorer vill mötas, experimentera och tänka nytt. Därför är det viktigt att Lunds kommun fortsätter att stödja och vidareutveckla nätverk, kluster, plattformar och inkubatorer, där aktörer inom kreativa branscher kan dela erfarenheter, korsbefrukta varandra och vidareutveckla idéer. Det kan bidra till att personer, som vill ägna sig åt konst och kultur, stannar kvar i kommunen eller söker sig hit.

Lunds kulturliv begränsas inte av kommungränsen. Digitalisering i kombination med ökad internationalisering och kommunens läge i Öresundsregionen, gör att lokala konst – och kulturverksamheter idag

ofta riktar sig till en regional, nationell och internationell publik. Nya vägar öppnas där globala nätverk och gränsöverskridande samarbeten berikar det lokala – och vice versa. Fler gästspel i kommunen och fler tillfällen för Lunds kulturliv att gästspela utanför kommunens gränser ger det lokala kulturlivet nya impulser och kontaktytor.

Residensprogram, där yrkesverksamma konstnärer och kulturutövare från andra länder bjuds in till längre eller kortare arbetsvistelser, är ett sätt att utveckla konst- och kulturlivet, bidra till ett ökat utbud och fler kontaktytor mellan svenska och internationella kulturutövare.

Samverkan med ledande kulturaktörer nationellt och internationellt ökar förståelsen för omvärlden och fördjupar insikten om demokratins betydelse och alla människors lika värde. Lunds kulturliv erbjuder därmed ett fönster mot omvärlden.

Mål: I Lunds kommun ska kreativa och konstnärliga kompetenser användas i arbetet för en hållbar samhällsutveckling.

Utvecklingsområdet präglas av:

- ett särskilt fokus på barn och ungas utbildnings- och utvecklingsmöjligheter för att utöva kultur och eget skapande
- nyfikenhet och experimentlusta
- lyhördhet för förändringar i omvärlden